

KHÓ KHĂN TÂM LÝ TRONG HOẠT ĐỘNG HỌC TẬP CỦA SINH VIÊN NĂM THỨ NHẤT TRƯỜNG CĐSP QUẢNG TRỊ

Đỗ Văn Bình

Trường CĐSP Quảng Trị.

1. Đặt vấn đề

Nghiên cứu khó khăn tâm lý (KKTL) trong hoạt động học tập của sinh viên Trường CĐSP Quảng Trị, xuất phát từ các cơ sở: Một là, không phải lúc nào hoạt động của con người cũng diễn ra suôn sẻ do mục đích, nhiệm vụ và hoàn cảnh khác nhau mà mỗi cá nhân đều gặp phải những khó khăn, trở ngại nhất định trong lĩnh vực hoạt động của bản thân. Khi những khó khăn, trở ngại xuất hiện đòi hỏi con người phải nỗ lực vượt qua, nếu không mục đích của hoạt động sẽ không đạt được như mong muốn. Hai là, hiện nay sinh viên Trường CĐSP tham gia vào hoạt động học tập với những mục đích - yêu cầu mới khác xa với phổ thông... Điều này đã gây không ít những KKTL cho sinh viên trong quá trình học tập. Do đó, việc tìm ra các biện pháp để khắc phục những KKTL trong hoạt động học tập của sinh viên, đồng thời giúp sinh viên tự tìm ra cho bản thân cách thức học tập hợp lý, ý thức đầy đủ về KKTL sẽ gặp phải trong hoạt động học tập là việc làm rất cần thiết nhằm góp phần nâng cao kết quả học tập ở họ.

2. Khách thể và phương pháp nghiên cứu

Đề tài được nghiên cứu tại Trường CĐSP Quảng Trị năm học 2004 - 2005 trên 110 sinh viên năm thứ nhất, trong đó bao gồm 43 sinh viên nam và 67 sinh viên nữ.

Đề tài sử dụng chủ yếu các phương pháp nghiên cứu sau đây: điều tra bằng bảng hỏi, quan sát và nghiên cứu sản phẩm hoạt động.

3. Kết quả nghiên cứu

Bảng 1: Mức độ khó khăn tâm lý trong hoạt động học tập của sinh viên năm thứ nhất

Mức độ		Giới tính				Chung (110)	
		Nam (43)		Nữ (67)		SL	%
		SL	%	SL	%		
Không gặp khó khăn		2	5	0	0	2	2
Có	Bình thường	22	51	27	40	49	45
	Rất khó	19	44	40	60	59	53

Nhận xét:

- Hầu hết sinh viên năm thứ nhất Trường CĐSP Quảng Trị đều gặp phải KKTL trong hoạt động học tập: Có tới 108/110 ý kiến trả lời “có” gặp KKTL trong hoạt động học tập chiếm 98%. Trong đó 49/108 ý kiến trả lời có gặp khó khăn ở mức độ “bình thường” chiếm 45% và 59/108 ý kiến cho rằng có gặp khó khăn ở mức độ “rất khó” chiếm 53%. Chỉ có 2/110 ý kiến trả lời không gặp KKTL trong hoạt động học tập chiếm 2%.

- Mức độ KKTL trong hoạt động học tập của sinh viên năm thứ nhất là không đồng đều giữa sinh viên nam và nữ. Sinh viên nam gặp KKTL hơn với: 19/43 ý kiến trả lời “rất khó” chiếm 44%, 22/43 ý kiến cho là “bình thường” chiếm 51%, 2/43 ý kiến trả lời “không gặp khó khăn” chiếm tỷ lệ 5%. Trong khi đó con số này ở sinh viên nữ chỉ thể hiện ở hai mức độ: “rất khó” có 40/67 ý kiến chiếm tỷ lệ 60%, 27/67 ý kiến cho là “bình thường” chiếm tỷ lệ 40%.

Bảng 2: Ảnh hưởng của khó khăn tâm lý trong hoạt động học tập đến sự phát triển tâm lý, nhân cách của sinh viên

STT	Giới tính Những ảnh hưởng	Nam			Nữ			Chung		
		SL	%	TB	SL	%	TB	SL	%	TB
1	Kết quả học tập kém	29	67.4	2.5	41	61.1	3	70	63.6	3
2	SV trở nên e ngại, sống khép mình	20	46.5	5.5	27	40.2	5	47	42.7	5
3	Nhút nhát, thiếu tự tin trước bạn bè	14	32.5	8	25	37.3	6.5	39	35.4	8
4	Trở nên chán nản, mệt mỏi theo học	24	55.8	4	34	50.7	4	58	52.7	4
5	SV không hứng thú đến lớp, bỏ giờ, bỏ tiết	35	81.3	1	46	68.6	1	81	73.6	1
6	Gây tâm lý căng thẳng, stress	29	67.4	2.5	43	64.1	2	72	65.4	2
7	Có biểu hiện chống đối lại bố mẹ, thầy cô giáo	5	11.6	11	2	2.9	11	7	6.3	11
8	Không chịu chấp hành	7	16.2	10	7	10.4	10	14	12.7	10

	nội quy nhà trường									
9	SV gặp khó khăn trong các hoạt động tập thể	18	41.8	7	25	37.3	6.5	43	39.0	6.5
10	SV gặp khó khăn trong giao tiếp với thầy cô giáo	20	46.5	5.5	23	34.3	8	43	39.0	6.5
11	Đề sa vào các TNXH	13	30.2	9	13	19.4	9	26	23.6	9

Nhận xét:

KKTL trong hoạt động học tập có ảnh hưởng đến sự hình thành và phát triển nhân cách của sinh viên năm thứ nhất. Ảnh hưởng này được trải đều ở tất cả các biểu hiện, mức độ ảnh hưởng có sự khác nhau. Cụ thể:

KKTL có ảnh hưởng nhiều nhất làm cho sinh viên không hứng thú đến lớp, bỏ giờ, bỏ tiết" xếp thứ nhất với 81/110 ý kiến trả lời chiếm 73,6%.

Xếp thứ 2 là "gây tâm lý căng thẳng, lo lắng, stress " với 72/110 ý kiến chiếm 65,4%.

"Kết quả học tập kém" xếp thứ bậc 3 với 70/110 ý kiến lựa chọn chiếm 63,6%.

"Làm cho sinh viên "trở nên chán nghề mình theo học" xếp vị trí thứ 4, với 58/110 lựa chọn chiếm tỷ lệ 52,7%.

Ngoài những ảnh hưởng trên, KKTL trong hoạt động học tập còn gây ra rất nhiều những ảnh hưởng khác như "sinh viên trở nên e ngại sống khép mình"; "sinh viên gặp khó khăn trong các hoạt động tập thể"; "sinh viên gặp khó khăn trong giao tiếp với thầy cô"; "nhút nhát thiếu tự tin trước bạn bè" lần lượt xếp thứ bậc từ 5 đến 8. Với kết quả này cho thấy KKTL trong hoạt động học tập có ảnh hưởng sâu sắc, toàn diện đến sự phát triển tâm lý, nhân cách của sinh viên.

Ít ảnh hưởng hơn cả là "dễ sa vào các tệ nạn xã hội" xếp thứ bậc 9, "không chịu chấp hành nội quy nhà trường" xếp thứ 10, "có biểu hiện chống đối lại thầy cô" xếp thứ 11.

- Không có sự khác biệt đáng kể về ảnh hưởng của KKTL trong hoạt động học tập tới sự phát triển tâm lý, nhân cách giữa sinh viên nam và nữ. Ảnh hưởng lớn nhất tới các em là "sinh viên không hứng thú đến lớp, bỏ giờ, bỏ tiết" cùng có chung thứ bậc 1. Tuy vậy, số ý kiến lựa chọn ở nam vẫn cao hơn nữ với 81,3% so với 68,6%. Ảnh hưởng "gây tâm lý căng thẳng, lo lắng, stress" và "kết quả học tập kém" đối với sinh viên nam cùng có thứ bậc là 2 và 5. Trong khi đó ở sinh viên nữ 2 ảnh hưởng này xếp thứ bậc 2 và 3. Các biểu hiện khác cũng không có sự chênh lệch đáng kể.

Bảng 3: Những nhân tố ảnh hưởng tới KKTL trong hoạt động học tập của sinh viên năm thứ nhất

STT	Mức độ ảnh hưởng	Ảnh hưởng nhiều		Ảnh hưởng ít		Không ảnh hưởng		Σ	$\bar{X}$ 2.37	TB
	Các nguyên nhân	SL	Điểm	SL	Điểm	SL	Điểm			
Nhân tố chủ quan										
1	Do lực học của bản thân	65	195	38	76	7	7	278	2.52	2
2	Do SV chưa quen với môi trường học tập mới ở CD	61	183	44	88	5	5	276	2.50	3
3	Do rụt rè, nhút nhát, không chịu học hỏi	45	135	52	104	13	13	272	2.47	4
4	Do SV chưa có ý thức trong học tập	32	96	64	128	14	14	238	2.16	6
5	Do động cơ chọn nghề của SV	36	108	33	66	41	41	215	1.95	7
6	Do bản thân chưa có phương pháp học tập hợp lý	75	225	31	62	4	4	293	2.66	1
7	Do thiếu kinh nghiệm sống và học tập một cách độc lập	46	138	57	114	7	7	259	2.35	5
Nhân tố khách quan										
1	Do ít được hướng dẫn về PPHT	68	204	34	68	8	8	280	2.54	3
2	Do ảnh hưởng cách dạy cũ ở PT, chưa quen với PPDH mới	56	168	43	86	11	11	265	2.40	4
3	Do thiếu sách, giáo trình, tài liệu tham khảo	71	213	34	68	5	5	286	2.60	1.5
4	Do kiến thức tiếp thu trong 1 ngày quá nhiều	72	216	32	64	6	6	286	2.60	1.5
5	Do lượng tri thức tiếp thu ở trường SP là quá lớn	49	147	51	102	10	10	259	2.35	5
6	Do tính chất học tập ở trường CD	30	90	63	126	17	17	233	2.11	6

** Nhận xét:*

Những nhân tố ảnh hưởng đến KKTL trong hoạt động học tập của sinh viên năm thứ nhất là do: “sinh viên chưa có phương pháp học tập hợp lý” với $\bar{X} = 2.66$. Trong đó có 75/110 ý kiến trả lời “ảnh hưởng nhiều” chiếm 68%; 31/110 ý kiến trả lời “ảnh hưởng ít” chiếm 28%; chỉ có 4/110 ý kiến trả lời “không ảnh hưởng” chiếm 4%. Xếp vị trí thứ 2 là: “do lực học của bản thân” với $\bar{X} = 2.52$. Trong đó có 65/110 ý kiến trả lời “ảnh hưởng nhiều” chiếm 59%; 38/110 ý kiến trả lời “ảnh hưởng ít” chiếm 35%; có 7/110 ý kiến trả lời “không ảnh hưởng” chiếm 6%. Các nhân tố khác lần lượt xếp ở các vị trí tiếp theo.

Những nhân tố khách quan ảnh hưởng nhiều được xét đến như: “thiếu sách, giáo trình, tài liệu tham khảo” và “lượng kiến thức tiếp thu trong một ngày là quá nhiều” cùng có điểm trung bình $\bar{X} = 2.60$. Nhân tố “do ít được hướng dẫn về phương pháp học tập” xếp vị trí thứ 3 với $\bar{X} = 2.54$.

4. Kết luận

Qua kết quả nghiên cứu KKTL trong hoạt động học tập của sinh viên năm thứ nhất Trường CĐSP Quảng Trị có thể rút ra kết luận:

- Đa số sinh viên năm thứ nhất đều gặp phải KKTL trong hoạt động học tập chiếm tỷ lệ 98%, chỉ có 2% sinh viên không gặp khó khăn. Có sự khác biệt giữa mức độ KKTL trong hoạt động học tập giữa sinh viên nam và nữ trong đó sinh viên nam gặp nhiều khó khăn hơn so với sinh viên nữ.

- KKTL trong hoạt động học tập có ảnh hưởng tới sự phát triển tâm lý, nhân cách của sinh viên năm thứ nhất. Sự ảnh hưởng này trải đều trên diện rộng tới tất cả các mặt trong sự phát triển tâm lý, nhân cách của sinh viên. Ảnh hưởng nhiều nhất là làm cho sinh viên “không hứng thú đến lớp, bỏ giờ, bỏ tiết” và “gây tâm lý căng thẳng, stress” ở sinh viên. Không có sự khác biệt đáng kể về ảnh hưởng của KKTL trong hoạt động học tập tới sự phát triển tâm lý, nhân cách giữa sinh viên nam và nữ.

- Có rất nhiều nhân tố khách quan và chủ quan gây ra KKTL ảnh hưởng đến hoạt động học tập của sinh viên năm thứ nhất. Mức độ ảnh hưởng của các nhân tố là có sự khác biệt: nhân tố chủ quan ảnh hưởng nhiều nhất là: “bản thân chưa có phương pháp học tập hợp lý” và “lực học của bản thân”. Nhân tố khách quan ảnh hưởng nhiều nhất là: “thiếu sách, giáo trình, tài liệu tham khảo” và “lượng kiến thức phải tiếp thu trong một ngày là quá nhiều”.

KKTL trong hoạt động học tập của sinh viên năm thứ nhất sẽ giảm bớt nếu được nhà trường, giáo viên tổ chức hướng dẫn giúp đỡ các em làm quen môi trường học tập mới, tăng cường đầu tư trang thiết bị sách, giáo trình, tài liệu tham khảo... và bản thân sinh viên cần phải có nhận thức đúng đắn về mục đích, nhiệm vụ học tập, từ đó có thái độ tích cực trong quá trình học tập và rèn luyện.

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Thị Thanh Bình. *Nghiên cứu một số trở ngại tâm lý trong giao tiếp của sinh viên với học sinh khi thực tập tốt nghiệp*. Luận án PTS Hà Nội, 1996.
2. Trần Thị Minh Hằng. *Một số kỹ năng tự học chủ yếu ở sinh viên CĐSP*. Tạp chí Giáo dục số tháng 10/2000.
3. Kruchetxki. A.V. *Những cơ sở của tâm lý học sư phạm*. NXB Giáo dục, Hà Nội, 1998.